

Politiikka ratkaisee tärkeät asiat – juridiikka soveltuu vähemmän tärkeisiin

Suomen perustuslain 2 §:n mukaan lainsäädäntövaltaa käyttää eduskunta, hallitusvaltaa tasavallan presidentti sekä valtioneuvosto ja tuomiovaltaa käyttävät yleiset tuomioistuimet. Tätä kutsutaan myös valtan kolmijaoksi.

Lainsäädäntövaltaa käyttää Suomen perustuslain mukaan siis eduskunta. Tämä näyttää pitävän paikansa siltä osin kuin kyse on siitä, että eduskunta viime kädessä hyväksyy lakien voimaantulon. Sen sijaan työlainsäädäntöön liittyvien lakien sisällöstä näyttää aina halutessaan päättävän suomalainen ay-liike omalla "kansanvaltaisella" veto-oikeudellaan. Tästä ay-liikkeen päätäntävällankäytöstä saatiin jälleen hyvä osoitus, kun valtakunnan hallitus pyrki säätämään lain, jolla se olisi helpottanut irtisanomisia pienissä yrityksissä. Tämä ei ay-liikkeelle käynyt, joten se päätti näyttää jälleen kerran voimansa ja mahtinsa. Muutamilla poliittiseksi kutsuamallaan "mielenosoitus" työtaisteluilla ja uhkaamalla tulevilla laajemmilla työtaisteluilla ay-liike sai hallituksen ymmärtämään paikkansa suomalaisessa yhteiskunnassa. Tuossa "pelissä" ei auttanut se, että hallitus tuli vastaan ja muutti lakiehdotustaan siten, että lain soveltamisala olisi pudotettu 20 työntekijän yrityksistä 10 työntekijään, eikä edes se, että hallitus haki eduskunnalta ja sen enemmistöltä tuen toimilleen. Lopulta hallitus antoi periksi ja ryhtyi toimiin, jotka sopivat myös ay-liikkeelle.

Ay-liike sai tuon näytelmän aikana vahvaa tukea eläkkeellä olevalta entiseltä pitkäaikaiselta työnantajapuolen työmarkkinajohtajalta, joka useilla Iltalehteen kirjoittamillaan artikkeleilla lähes pilkkasi hallitusta ja sen mahdollisuuksia onnistua aikeissaan helpottaa pienten yritysten irtisanomisia. Kyseisellä ex-työmarkkinajohtajalla oli varmasti itsellään vuosikymmenien kokemus siitä, miten ay-liikkeelle annetaan tosipaikan tullen periksi "kaksi- tai kolmikannassa neuvotellen". Hallituksen ja ay-liikkeen välisen kiistan lopputuloksen voi ilmaista **Väinö Linnan** romaania Tunteen Sotilas lainaten, että "suuri ja mahtava ay-liike voitti jälleen, mutta hy-

vänä kakkosena kohti tulevia ensi kevään eduskuntavaaleja sinnittelee edelleen pieni sisukas hallitus".

Kun nousukautta elävässä yhteiskunnassa ay-liikkeelle syntyy tosiasiaa pienessä yksittäisessä asiassa noin suuri tarve näyttää voimansa, niin voi vain miettiä, mitä tapahtuu, kun seuraava lama iskee ja yhteiskunnassa pitää saada aikaiseksi todellisia muutoksia. Siis muitakin muutoksia kuin kansalaisten verojen kiristämistä.

Olen aika varma, että ay-liikkeelle tullaan antamaan periksi tulevien vuosien aikana vielä monta kertaa. Yhteiskunnallamme näyttää olevan siihen vielä varaa, vaikka valtion velkataakka on suuri ja velka kasvaa nousukaudesta huolimatta. Myös se, että monille suuryritysten palkkajohtajille lyhyen aikavälin voitot ovat tärkeämpiä kuin yritysten pitkän aikavälin selviytyminen, edesauttavat tätä. Mutta aika näyttää, kuinka pitkälle työntekijäjärjestöt ovat Suomessa valmiita menemään, kun heidän näkemyksiinsä ei enää suostuta. Ja aika myös näyttää, kuinka pitkään suomalainen yhteiskunta, eläkeläisten määrän kasvaessa, syntyvyyden vähentyessä, maahanmuuton lisääntyessä, kestää ja voi hyväksyä tuollaisen ulkoparlamentaarisen vallankäytön.

Monet päättävissä asemassa olevat ihmiset, suurvaltajohtajista lähtien, näyttävät ajattelevan, että lakeja ja säännöksiä tulee noudattaa silloin, kun niiden noudattaminen on itselle suosiollista. Mutta jos lait ja niiden noudattaminen eivät johda itselle suosiolliseen lopputulokseen, niiden noudattamisesta voidaan poiketa, jos kyse on poliittisesti riittävän tärkeästä asiasta ja/tai jos siihen on riittävästi valtaa ja voimaa. Suomen työmarkkinoilla tällaista voimakäyttöä ja sen hyväksyttävyyttä perustellaan sillä, että poliittiset mielenilmaukset ja niihin liittyvät mielenilmauslakot ovat sallittuja. Mutta yhtä hyvin voi kysyä, onko kyse enää pelkästään poliittisista mielenilmauksista, kun ryhdytään näyttämään maan hallitukselle ja eduskunnalle kenellä on todellinen päätösvalta. Ehkä vallan kolmijako-oppia pitäisi muuttaa siten, että

perustuslain 2 §:ssä todettaisiinkin, että "lainsäädäntövalta kuuluu eduskunnalle, jollei poliittisista tai muista pakottavista syistä tarvitse tästä poiketa"?

Vai muuttuuko ay-liikkeen asenne sen jälkeen, kun he ovat saaneet "oman miehensä" pääministeriksi vai siirtyykö päättävä valta silloin entistä vahvemmin ay-liikkeelle? Nyt ensi kevään eduskuntavaaleja pohjustaen osa ay-liikkeen suurjohtajista uhoaa sillä, kuinka paljon he tulevat laittamaan rahaa eduskuntavaaleihin SDP:n ja vasemmiston tukemiseen. Siis niitä varoja, joita he ovat keränneet omia jäseniään varten, ja joiden keräämisessä heidän ei ole tarvinnut maksaa lainkaan veroja. Verojen maksaminen on tuntematon käsite suomalaiselle ay-liikkeelle, mutta toisilta erilaisten maksujen vaatiminen ja menojen lisääminen on heille sitäkin tutumpaa.

Ay-liike on tehnyt vuosikymmenten aikana paljon hyvää suomalaiselle yhteiskunnalle. Ihmisluonne tuntien ay-liikkeelle on tarvetta tulevaisuudessakin. Sen takia on sääli huomata, että nykytuotoinen ay-liike näyttää keskittyvän pitkälti valta-asemansa säilyttämiseen välittämättä siitä, mitä seurauksia tästä aiheutuu yhteiskunnalle.

Hyvää itsenäisyyspäivää ja rauhaa joulun odotusta! 🍷

Mika Väyrynen

